

Sygn. akt IV Ca 252/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Watemborska (spr.)

Sędziowie: SSO Wanda Dumanowska

del. SSR Tomasz Zielonka

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Zadrożna

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2017 r. w S.

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko H. B. i J. B.

o roszczenia z umowy najmu lub dzierżawy

na skutek apelacji pozwanych od wyroku Sądu Rejonowego
w S. z dnia 23 lutego 2017r., sygn. akt I C 1945/13

1. oddala apelację,
2. oddala wniosek kuratora r.pr. D. G. o przyznanie wynagrodzenia za reprezentowanie pozwanych w postępowaniu apelacyjnym,
3. zasądza solidarnie od pozwanych H. B. i J. B. na rzecz powoda M. S. kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IV Ca 252 17

UZASADNIENIE

Powód M.S. pozwem z 12.07.2013r. domagał się zasądzenia na swoją rzecz solidarnie od pozwanych J. B. i H. B. kwoty 13.886,32 zł (w tym skapitalizowanych odsetek w wysokości 5.752,97 zł) z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu tytułem zapłaty za korzystanie z lokalu mieszkalnego, położonego w S. przy ul. (...) w okresie od lutego 2007r. do sierpnia 2012r. (wg stanu na 30.04.2013r.) Podał, że pozwani korzystali z lokalu na podstawie umowy najmu z dnia 14.05.1990r. Do pozwu zostało złożone rozliczenie opłat w spornym okresie.

Pozwani J. B. i H. B. - reprezentowani przez kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu – wniesli o oddalenie powództwa, podnosząc zarzut przedawnienia, gdyż przedmiotem powództwa są świadczenia okresowe, których termin przedawnienia wynosi 3 lata. Kurator zauważył, że z rozliczenia nie wynika, dlaczego dokonano korekty za grudzień 2012r., gdy pozwani już nie zamieszkiwali w lokalu oraz nie zostały potwierdzone opłaty, które różnią się od tych wskazanych pierwotnie w umowie najmu.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2017r. Sąd Rejonowy w S. zasądził solidarnie od pozwanych J. B. i H. B. na rzecz powoda M. S. kwotę 13.701,37 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 12.07.2013r. do dnia 31.12.2015r. i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Ponadto zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 3.660 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, jak i nakazał ściągnąć solidarnie od pozwanych J. B. i H. B. na rzecz S. P. - Sądu Rejonowego w S. kwotę 3.216,14 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Powyższe orzeczenie zapadło po ustaleniu przez Sąd I instancji, że strony łączyła umowa najmu lokalu mieszkalnego, wskazanego w pozwie. W dniu 28.08.2012r. pozwani zostali eksmitowani. Ponadto pozwani wzywani o zapłatę, usprawiedliwiali się trudnościami finansowymi, deklarowali spłatę w ratach. W rezultacie powstało dochodzone zadłużenie.

Mając na uwadze powyższy stan faktyczny, Sąd Rejonowy, mając na uwadze przepisy art. 18 ustawy z dnia 21.06.2001r. o ochronie praw lokatorów (...), art. 120 kc, art. 481 kc, art. 482 kc, art. 6 kc, art. 123 kc, uznał, że powództwo generalnie podlegało uwzględnieniu. Pozwani korzystali bowiem z lokalu mieszkalnego na podstawie umowy najmu, która została wypowiedziana, gdyż doszło do eksmisji. Powinni byli jednak uiszczać powodowi związane z tym należności - czynsz w dotychczasowej wysokości, a nie pełny rynkowy, oraz w okresach miesięcznych.

Dalej Sąd Rejonowy zważył, że w czasie zamieszkiwania pozwani nie kwestionowali naliczania opłat przez powoda, deklarowali spłaty, powołując się na trudną sytuację życiową. Wobec tego po przedstawieniu dokumentów źródłowych, które zostały poddane opinii biegłej, Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w zakresie potwierdzonym tą opinią (wariant pierwszy). Strony nie kwestionowały opinii, a powód nie wyjaśnił jednej z kwot budzącej wątpliwości mimo zarzutu pozwanych i zobowiązania Sądu, a zatem w tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione. Z drugiego wariantu opinii Sąd I instancji nie skorzystał, mając na uwadze zakres przedmiotu sporu.

Co do zarzutu przedawnienia, to zważył Sąd Rejonowy, że złożone w sprawie pisma (wnioski o rozłożenia spłaty na raty) wskazują na jego bezzasadność. Pozwani nie negowali swego zadłużenia we wcześniejszym okresie, a zatem można przyjąć dorozumiane zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, gdy wynika to z towarzyszących okoliczności, jak np. prowadzenia pertraktacji w sprawie spłaty.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodzili się pozwani nieznani z miejsca zamieszkania reprezentowani przez kuratora. W wywiezionej przez niego apelacji zaskarżającej w całości wyrok z dnia 23.02.2017r., wniósł on o zmianę tego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, jak i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. Zaskarżonemu orzeczeniu pozwani zarzucili:

- 1) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na bezzasadnym przyjęciu, że nastąpiło dorozumiane zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, że powód wykazał istnienie i zasadność dochodzonego roszczenia,
- 2) naruszenie art. 233 § 1 kpc poprzez bezpodstawne przyjęcie, że powód wykazał istnienie i zasadność dochodzonego roszczenia,
- 3) naruszenie art. 371 kc i art. 372 kc poprzez ich nieuwzględnienie w sytuacji, gdy H. B. nie dokonała czynności skutkującej przerwaniem biegu przedawnienia dochodzonego roszczenia,
- 4) naruszenie art. 123 § 1 pkt 2 poprzez jego błędne zastosowanie, w tym bezpodstawne stwierdzenie, że doszło do dorozumianego zrzeczenia się zarzutu przedawnienia.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości, jak i o zasądzenie solidarne od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, nadto, z uwagi na podnoszone w apelacji zarzuty, o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów wymienionych w odpowiedzi na apelację.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego orzeczenie Sądu I instancji jest zasadne, natomiast apelacja wywiedziona przez stronę pozwaną, reprezentowaną przez kuratora ustanowionego dla nieznanymi z miejsca pobytu pozwanych, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Przed merytorycznym odniesieniem się do podniesionych w apelacji zarzutów oraz przed wyjaśnieniem motywów, jakie legły u podstaw wydania niniejszego orzeczenia, należało w pierwszej kolejności wskazać, że mając na uwadze treść art. 382 kpc, sąd apelacyjny ma nie tylko uprawnienie, ale i obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17.04.1998r., II CKN 704/97, OSNC 1998 nr 12, poz. 214). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Trzeba też pamiętać, że kognicja sądu odwoławczego obejmuje "rozpoznanie sprawy" (a nie tylko środka odwoławczego) i to w taki sposób, w jaki mógł i powinien uczynić to sąd pierwszej instancji (por. uchwałę Sądu Najwyższego 7 sędziów - zasada prawna - z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55, Prok. i Pr.-wkl. (...), Biul. SN 2008/1/13, Wspólnota (...), Lex nr 341125).

Zgodnie z zasadą prawną wyrażoną w uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 49/07 (OSNC 2008 nr 6, poz. 55, str. 8, MoP 2008 nr 4, str. 170, W.. 2008 nr 7, str. 44, Biul. SN 2008 nr 1, MoP-dod. 2008 nr 22, str. 37, Prok. i Pr. 2009 nr 6, poz. 60, str. 28, OSNC 2008 nr 6, poz. 55, Prok. i Pr. 2009 nr 6, poz. 60, Biul. SN 2008 nr 1, poz. 13, W.. 2008 nr 7, poz. 44, Legalis nr 92438) Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę "w granicach apelacji", co oznacza, że rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestając na materiale zebranym w pierwszej instancji (art. 381 kpc i art. 382 kpc), ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, będąc ewentualnie związany oceną prawną lub uchwałą Sądu Najwyższego (art. 386 § 6 kpc, art. 39820 kpc i art. 390 § 2 kpc), stosuje przepisy regulujące postępowanie apelacyjne oraz, gdy brak takich przepisów, przepisy dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji (art. 367 i nast. kpc oraz art. 391 § 1 kpc i art. 13 § 2 kpc), kontroluje prawidłowość postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne (np. art. 162 kpc), ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (art. 378 § 1 in fine kpc), orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania, nie wykraczając poza wniosek zawarty w apelacji i nie naruszając zakazu reformationis in peius (art. 378 § 1 kpc, art. 384 kpc i art. 386 kpc), i w końcu rozstrzyga o kosztach postępowania (art. 108 § 2 kpc).

Zważywszy zatem na charakter postępowania apelacyjnego, w szczególności na zasadę, iż uchybienia prawa materialnego Sąd II instancji bierze pod uwagę z urzędu, Sąd Okręgowy, dokonał ponownej oceny zebranych w toku postępowania dowodów, uznając jednocześnie, że postępowanie dowodowe wymagało uzupełnienia o dowód z dokumentów przedłożonych i dołączonych przez stronę powodową do odpowiedzi na pozew, tj.:

1) ze zwrotnego potwierdzenia odbioru w dniu 30.09.2008r. dokonanego pismem z dnia 16.09.2008r. wypowiedzenia stawki czynszu najmu lokalu mieszkalnego (k. 230),

2) ze zwrotnego potwierdzenia odbioru w dniu 21.09.2010r. dokonanego pismem z dnia 16.09.2010r. wypowiedzenia stawki czynszu najmu lokalu mieszkalnego (k. 234),

- na okoliczność informowania pozwanych o wypowiedzeniach stawek opłat,

3) z pisma z dnia 15.09.2010r. stanowiącego wezwanie do zapłaty, wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru (k. 233),

- na okoliczność wzywania pozwanych przez powoda do zapłaty zadłużenia,

4) zarządzenia Prezydenta M. S. nr (...) (k. 235),

- 5) zarządzenia Prezydenta M. S. nr (...) (...) / 07 (k. 236),
- 6) zarządzenia Prezydenta M. S. nr (...) / (...) (k. 237),
- 7) zarządzenia Prezydenta M. S. nr (...) / (...) / (...) (k. 238),
- 8) zarządzenia Prezydenta M. S. nr (...) / (...) / 09 (k. 239),
- 9) zarządzenia Prezydenta M. S. nr (...) / (...) / 09 (k. 240),
- 10) zarządzenia Prezydenta M.S. nr (...) (k. 241),
- 11) zarządzenia Prezydenta M. S. nr (...) (...) / 10 (k. 242),
- 12) zarządzenia Prezydenta M. S. nr (...) / (...) (k. 243)

- na okoliczność podstawy (źródeł) sporządzenia kart wymiaru opłat.

W ocenie Sądu II instancji przeprowadzenie ww. dowodów istotnie nie przyczyniło się do przedłużenia postępowania, nadto nie stało w opozycji do przepisu art. 381 kpc, który stanowi, że Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. W niniejszej sprawie potrzeba powołania się na wskazane wyżej dowody powstała właśnie w związku z treścią zarzutów apelacyjnych podniesionych przez stronę pozwaną, która w szczególności kwestionowała fakt udowodnienia przez powódkę istnienia i zasadności dochodzonego roszczenia, w tym doręczenia pozwanym kart wymiaru opłat, wypowiedzeń stawki opłat, wezwań do zapłaty.

Mając na powyższe, uznać należało, że wnioski prawne wywiedzione przez Sąd I instancji, a dopełnione wynikami postępowania dowodowego przeprowadzone na etapie postępowania drugoinstancyjnego uprawniały do przyjęcia, że zaskarżony wyrok jest ze wszech miar prawidłowy.

Zważyć należało, że apelujący pozwani podnieśli zarzuty naruszenia prawa procesowego, prawa materialnego, jak i zarzucili Sądowi I instancji poczynienie błędnych ustaleń faktycznych. Wszystkie te zarzuty sprowadzały się do próby przekonania Sądu ad quem do tego, że roszczenie powódki jest niezasadne, bowiem jest nieudowodnione, a akceptujące to żądanie orzeczenie Sądu Rejonowego nieprawidłowe, bowiem oparte na błędnym przyjęciu, iż pozwani w sposób dorozumiany zrzekli się zarzutu przedawnienia, jak i że uczyniła to również pozwana H. B..

Odnosząc się do powyższych zarzutów, należało przede wszystkim wskazać, że dokonana przez Sąd I instancji ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie przekraczała ram swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 233 § 1 kpc. Zgodzić należało się z Sądem I instancji, że doszło w niniejszej sprawie do przerwania biegu terminu przedawnienia należności dochodzonej pozwem poprzez czynność dokonaną przez pozwanego J. B., który będąc w związku małżeńskim z H. B. dokonał tej czynności zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym w ramach zwykłego zarządu majątkiem wspólnym (vide: wniosek pozwanego – k. 100). Trudno jest się dopatrywać w tym zakresie naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów art. 371 kc i art. 372 kc. H. B., jako współmałżonka J. B., który zawarł z powódką umowę najmu lokalu mieszkalnego (k. 14), była uprawniona do korzystania z tego mieszkania w celach związanych z zaspokojeniem potrzeb rodziny. Zgodnie z art. 29 kro W razie przemijającej przeszkody, która dotyczy jednego z małżonków pozostających we wspólnym pożyciu, drugi małżonek może za niego działać w sprawach zwykłego zarządu, w szczególności może bez pełnomocnictwa pobierać przypadające należności, chyba że sprzeciwia się temu małżonek, którego przeszkoda dotyczy. Względem osób trzecich sprzeciw jest skuteczny, jeżeli był im wiadomy.

W tej sytuacji pismo pozwanego J. B. z dnia 21.10.2010r. skierowane do powoda, a traktujące o tym, że pozwany – żyjący w (...) gospodarstwie domowym - wie, iż ma zaległości, że nie jest w stanie w całości ich spłacić, że prosi o rozłożenie ich na raty, stanowi uznanie niewłaściwe roszczenia powódki. Godzi się w tym miejscu wskazać, że

co do zasady uznanie długu jest czynnością dłużnika dokonaną wobec wierzyciela, z której wynika chęć zapłaty długu lub przynajmniej przyznanie istnienia obowiązku spełnienia świadczenia. Uznanie długu ma istotne znaczenie dowodowe w sferze procesu cywilnego, albowiem wierzyciel przedstawiający dowód uznania długu przez dłużnika nie musi wykazywać w inny sposób istnienia swej wierzytelności. Dłużnika obciąża wówczas powinność wykazania, że uznana wierzytelność w rzeczywistości nie istnieje. W nauce prawa wyróżnia się: uznanie właściwe, które jest umową zawartą pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem, w której strony ustalają, że istnieje pomiędzy nimi dług o określonej wysokości i terminie płatności, oraz uznanie niewłaściwe będące każdym innym zachowaniem dłużnika, z którego wynika świadomość istnienia długu oraz obowiązku jego zapłaty. Należą tu wszelkiego rodzaju prośby o prolongatę zadłużenia, rozłożenie na raty, umorzenie części długu. Uznanie długu nie jest objęte wymogiem formy szczególnej, może być dokonane ustnie, a niewłaściwe uznanie długu nawet w sposób dorozumiany. Uznanie roszczenia definiuje Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 marca 2003 r. (I CKN 11/01, Lex nr 83834), jako każdy przypadek wyraźnego oświadczenia woli lub też innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uważa roszczenie za istniejące.

W tym kontekście oświadczenie J. B. złożone w dniu 21.10.2010r., choć nie wskazuje kwoty, jaką jest on winien stronie powodowej, to jednak równocześnie, na podstawie całokształtu tego pisma, jak i pozostałego materiału dowodowego zebranego przez Sąd I instancji, nie daje podstaw do formułowania wątpliwości co do tego, że istotnie wolą i zamiarem pozwanego – dłużnika, było wskazanie, że przedmiotowy dług dotyczy należności związanych z mieszkaniem. Do tego stopnia trudno jest mieć wątpliwości co do intencji pozwanego (pозwanych), że wszakże powodowe Miasto odpowiedziało pozytywnie na prośbę J. B. i rozłożyło całą zaległą należność obejmującą w dniu 31.10.2010r. kwotę 15.276,80 zł na 24 raty, każda po 636,53 zł (k. 101v), a pozwany podjął nawet próbę spłaty zgodnie z takim harmonogramem, bowiem dokonał spłat dwóch rat w miesiącu styczniu i lutym 2011r. (k. 102).

Mając powyższe na uwadze, jak również wyliczenia dokonane przez Sąd I instancji przy pomocy powołanego w sprawie biegłego, należało przyjąć, że zasadnie Sąd I instancji zasądził solidarnie od pozwanych należność dochodzoną pozwem w takiej wysokości, jaka wynika z zaskarżonego orzeczenia. Stosownie do treści art. 30 § 1 kro Oboje małżonkowie są odpowiedzialni solidarnie za zobowiązania zaciągnięte przez jednego z nich w sprawach wynikających z zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny.

W tej sytuacji apelację należało, jako bezzasadną, oddalić, o czym Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt 1 sentencji, na podstawie art. 385 kpc.

Co do wniosku kuratora o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu apelacyjnym, Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym apelację uznaje, że Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 16.02.2017r. (k. 202) przyznał już radcy prawnemu D. G. wynagrodzenie w kwocie 2.952 zł za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanymi z miejsca pobytu pozwanych. W tej sytuacji brak jest podstaw prawnych do tego, aby Sąd odwoławczy przyznawał jeszcze dodatkowe wynagrodzenie w związku z tym, że sprawa została przeniesiona na etap postępowania apelacyjnego. W ocenie Sądu II instancji wynagrodzenie przyznawane kuratorowi dla nieznanymi z miejsca pobytu pozwanych ma charakter jednorazowy, tj. przyznawane jest już za sprawowanie funkcji tegoż kuratora w całym procesie. W niniejszej sprawie zostało ono już przyznane kuratorowi postanowieniem z dnia 16.02.2017r. Stąd rozstrzygnięcie, jak w pkt 2 sentencji, wydane na podstawie art. 108 § 1 kpc a contrario.

Z kolei w pkt 3 sentencji Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 § 1 kpc, art. 99 kpc oraz art. 108 § 1 kpc, jak i przy uwzględnieniu § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.) zasądził solidarnie od pozwanych H. B. i J. B. na rzecz powoda M. S. kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.